

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Ortadoğu Genel Müdür Yardımcılığı

13 Aralık 2011

Sayı : B.06.0.OAGY.0.0-026.21 -2011/3481253
Konu : Soru önergesi

7/215

Ek. 24

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi: 6 Ekim 2011 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-21536 sayılı yazıları.

Tokat Milletvekili Sayın Orhan Düzgün'ün 7/215 esas numaralı soru önergesi ile Bolu Milletvekili Sayın Tanju Özcan'ın 7/217 esas numaralı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet Davutoğlu

Ahmet DAVUTOĞLU
Dışişleri Bakanı

Ek: 2

**TOKAT MİLLETVEKİLİ SAYIN ORHAN DÜZGÜN'ÜN 7/215 SAYILI
SORU ÖNERGESİNİN YANITI**

Soru 1: Görevinize başlarken Türk dış politikasının komşularımızla sıfır sorun politikası üzerine kurulacağını belirtmiştiniz. İçinde bulunduğumuz koşullarda komşularla sıfır sorun tezinin pratikte de uygulanabilirliği konusunda ne düşünüyorsunuz?

Soru 2: “Arap baharı” Orta Doğu’da güç dengelerini değiştirirken, dış politikamızı sıfır sorun üzerine mi yoksa Başbakan’ın söylemiyle paralel olarak iç meselemiz olarak mı değerlendirmeyi düşünüyorsunuz?

Yanıt:

“Komşularımızla sıfır sorun” ilkesi durağan değil, sürekli ve sürekli. Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana ilke edindiğimiz “yurtta sulh, cihanda sulh” anlayışımızın günümüze uyarlanmış bir tezahürüdür. Türkiye’nin bir güvenlik, istikrar ve barış kuşağıyla çevrilmesi hedefini yansıtır. Bu hedef, daima geçerliliğini koruyacağı gibi, bugün komşularımıza yönelik olarak izlemekte olduğumuz tüm politikalar da bu hedefi temel almaktadır.

Türkiye, en başından beri, hukukun üstünlüğü, iyi yönetim, insan hakları, özgürlük, demokrasi gibi evrensel değerlerin bölgemizde de egemen olmasını, kardeş bölge halklarının çağımızın bu değerlerinden mahrum kalmamasını savunagelmıştır.

Ortadoğu ve Kuzey Afrika’da cereyan etmekte olan değişim ve dönüşüm süreçleri, dostluk ve barış temelli politikalarımızın ana önermelerini zayıflatmamış, aksine öngörülen hedeflerin bölge açısından ne denli isabetli olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Türkiye, bölgede yaşanan olayların, halkların meşru talep ve beklentilerinin karşılanmasının daha fazla ertelenemeyeceğinin işareti olduğunu bilmektedir. Son gelişmeler, halkların artık çatışma, yoksulluk, yolsuzluk ve baskı kelimeleriyle tanımlanmak istemediklerini, değişimin zamanının geldiğini açık ve net olarak ortaya koymuştur.

Türkiye, değişim rüzgarının ilk olarak Tunus’ta başladığı günden itibaren ilkeli bir tutum sergilemiş ve bölgede sürdürülebilir güvenlik ve istikrar ortamının tesis edilebilmesi için halkların meşru taleplerinin karşılanması gerektiğini dile getirmiştir. Bu süreçte, ülkelerin toprak bütünlükleri ve ulusal birliklerinin muhafaza edilmesinin büyük önem taşıdığını vurgulamıştır.

Ortadoğu’daki gelişmelerin demokrasi, özgürlük ve insan haklarının hiçbir grubun tekelinde olmadığını ortaya koyan, birleştirici bir yönü olduğunu düşünüyoruz. Bu bağlamda etnik, mezhepsel ve dini ayrılıkların tetiklenmesini veya ülkelerin toprak bütünlüğünün zarar görmesini, önlenmesi gereken tehditler olarak görüyoruz. Şiddete başvurulmasından mutlak surette kaçınılması gerektiğine inanıyoruz. Dönüşümlerin barışçıl biçimde gerçekleştirilmesine, halkların taleplerinin vakit geçirilmeden karşılanması için siyasi, ekonomik ve sosyal reformların eşzamanlı gerçekleştirilmesine önem veriyoruz.

Türkiye örneği, halkının çoğunluğu Müslüman bir ülke olarak, demokrasi, çağdaşlık ve İslam dininin birbiriyle bağdaştığını kendi tarihi tecrübesiyle ortaya koymuş bir ülkedir. Türkiye, bu bağlamda, kendi demokrasi tecrübesini, tarihi, kurumsal ve teknik birikimini bölge ülkeleri ile paylaşmaya her zaman hazırdır.

Gelinen aşama, geri döndürülemez tarihi bir dönüm noktasını oluşturmaktadır. Bu süreç, büyük fırsatları olduğu kadar ciddi güçlükleri de barındırmaktadır. Bu çerçevede, önümüzdeki dönemde de bir bölge ülkesi olarak gelişmeleri yakından izleyemeye ve gerekli adımları atmaya devam edeceğimize kuşku bulunmamaktadır.

Soru 3: Başbakan'ın "Suriye bizim bir iç meselemizdir. Sözüne katılıyor musunuz? Eğer Suriye'nin bizim bir iç meselemiz olduğu sözüne katılıyorsanız olası bir askeri müdahalede ülkemizin de rol üstlenmesi durumunda sıfır sorun politikası yerine bu durumun bizi komşularla alabildiğine sorun politikasına sürükleyeceğini düşünüyor musunuz?

En uzun kara sınırına sahip olduğumuz, köklü tarihi, kültürel ve insani bağlarımızın bulunduğu Suriye, Türkiye için kilit öneme sahiptir. Dolayısıyla, Suriye, değişim ve dönüşüm süreçlerinin yaşandığı diğer ülkelere kıyasla daha farklı ve hassas bir konuma sahiptir. Suriye'deki gelişmeler Türkiye'yi doğrudan ilgilendirmektedir. Bu bakımdan bu ülkedeki hiçbir gelişmeye seyirci kalmamız beklenemez. Sayın Başbakanımızın "Suriye bizim iç meselemizdir" ifadesi de nitekim bu açık ve yalın gerçeği yansıtmaktadır.

Hedefimiz, Suriye'nin toprak bütünlüğü ve birliğinin korunması ve halkın meşru taleplerinin karşılanmasına yönelik siyasi geçiş sürecinin biran önce sağlanmasıdır. Ülkemiz, sivillere yönelik saldırıların durdurulması ve demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları gibi taleplerinin karşılanması amacıyla dönüşüm sürecinin başlatılmasını teminen Suriye Yönetimi üzerindeki uluslararası baskının artırılması gerektiğini düşünmektedir. Türkiye, Suriye'deki krizin aşılmasına yönelik çabalarını başta bölgesel aktörler olmak üzere ilgili tüm taraflarla koordine etmektedir.

Soru 4: Libya, Mısır gibi ülkelere tepki verilirken benzeri olaylar Suriye'de de yaşanırken neden tepki verilmemiştir? Suriye'de yaşanan olaylara tepki verilmesi için Amerika'dan bir işaret mi beklenmiştir?

Komşumuz Suriye ile ilişkilerimizi geliştirmek için son yılda büyük emek sarfedilmiştir. Bunları, "Suriye'nin ekonomik, sosyal ve siyasi gelişim ve dönüşümüne yardımcı olabilir miyiz?" düşüncesiyle ve gayet iyi niyetli şekilde gerçekleştirdik.

Suriye'de sadece bugünkü durumu değil, yarınki riskleri de hesaba katarak hareket etmek durumundayız. Zira Suriye'nin sosyal yapısı, bölgedeki rolü ve jeostratejik konumu, bu ülke konusunda çok dikkatli hareket edilmesini gerektirmektedir. Suriye, esasen kronik istikrarsızlık odaklarını birbirinden ayıran bir ülke konumundadır. Gelişmelerin kontrolden çıkmasının, özellikle Lübnan ve Irak gibi ülkeler bağlamında önemli bölgesel yansımaları olabilir. Suriye'ye karşı atılacak adımlarda bu hususlar dikkate alınmalıdır.

Bu nedenle, Suriye ile özel bağlarımız çerçevesinde, daha Suriye'de olaylar başlamadan çok önce, Tunus'ta toplumsal hareketler yaşanmaya başladığında kaçınılmaz gördüğümüz dönüşüme uyum sağlanabilmesi, Suriye'nin bu süreçten zarar görmeden çıkabilmesi adına ön almaları ve gerekli reformları gerçekleştirmeleri konusunda Suriye'yi uyarmıştık. Gerekli

adımların uzlaşa ve diyalog yoluyla süratle gerçekleştirilmesini arzu etmiştik. Ancak Suriye Yönetimi, gerekli adımları zamanında atmamıştır. Güvenlik güçlerinin sürdürdüğü operasyonlar ve sivil halka uygulanan şiddet ile can kayıpları günden güne artmıştır. Yönetimin uyguladığı şiddet arttıkça, gösteriler yoğunlaşmış ve yaygınlaşmıştır.

Suriye Yönetimi'nin doğru yöne imale edilebilmesi amacıyla verdiğimiz uğraşlara rağmen gerekli adımları atamayan, halkıyla çatışan ve halkının üstüne ordu birliklerini, zırhlı araçlarını süren Suriye Yönetimi'ne güvenimiz kalmamıştır. Bu süreçte Suriye halkının yanında yer almayı tercih eden Türkiye'nin nihai amacı, Suriye'nin halkı ve devletiyle barış, huzur, istikrar ve refah içerisinde yaşamasıdır. Halkıyla barışık olmayan, gücünü silaha dayandıran bir liderlik ile dostluğun sürdürülmesi mümkün değildir.

Suriye'de sürecin bundan sonra nasıl şekilleneceği konusunda öngöründe bulunulması mümkün olmamakla birlikte, dini, mezhepsel ve etnik temelli iç savaş olasılığının ne pahasına olursa olsun engellenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Halkın meşru taleplerinin karşılanmasına yönelik siyasi geçiş sürecinin biran önce başlamasını temenni ediyoruz.